

دکتر مالک رحمتی، قائم مقام تولیت آستان قدس رضوی:

# رویکرد یگان حفاظت آستان قدس رضوی اقتدار توأم با رأفت امام رضایی است

۴

در مراسمی از کتاب «حقیقت عظیم» مجموعه بیانات رهبر معظم انقلاب درباره حضرت فاطمه(س) رونمایی شد

## درسنامه فاطمی برای زندگی جهادی

در مراسمی از کتاب «حقیقت عظیم» مجموعه بیانات حضرت آیت‌الله‌خامنه‌ای(مدظله‌العالی) درباره زندگی و شخصیت حضرت فاطمه(س) که به کوشش مؤسسه حدیث لوح و قلم گردآوری شده و انتشارات انقلاب اسلامی وابسته به دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای(مدظله‌العالی) آن را به چاپ رسانده، در قم رونمایی شد. حجت‌الاسلام والمسلمین میرهاشم حسینی استاد سطوح عالی حوزه علمیه قم و سخنران ویژه این مراسم با بیان اینکه اگر کسی قدمی برای وجود مبارک حضرت زهرا(س) برمی‌دارد ...



زهرای بزرگوار - خبرنگاری مهر

معاون طرح و برنامه سازمان عمران و نگهداری حرم مطهر رضوی به بهانه چهلمین سالگرد تشکیل این سازمان در گفت‌وگو با قدس مطرح کرد

## آخرین خبرها از پروژه‌های عمرانی حرم مطهر رضوی

فضای سبز و تسهیل در تردد زائران در حال انجام است و امسال به پایان می‌رسد.

■ **اجرای طرح سنگفرش محدوده بست شیخ طوسی (شیرازی) به بست شیخ طبرسی**  
در این پروژه کارهای ساختمانی و عملیات عمرانی در مساحتی به متراز حدود ۷هزار مترمربع و همچنین اصلاح وضعیت روشنایی در این محدوده در حال انجام است و تا پایان سال جاری به بهره‌برداری می‌رسد.

■ **برخی از طرح‌ها و پروژه‌های مرتبط با تکمیل آرایه‌های هنری و زیباسازی فضای عمومی بعضی از رواق‌های حرم مطهر**  
این طرح در سال جاری در دستور کار قرار گرفته و برخی از موارد این طرح عبارت است از: اجرای مقرنس‌کاری ایوان باب‌الکاظم(ع)، نصب کتیبه‌های خطی در رواق دارالولایه و رواق دارالخلاص، تکمیل آرایه‌های رواق حضرت فاطمه زهرا(س)، مرمت گنبد مسجد جامع گوهرشاد ... .

■ **بخش‌هایی از صحن جمهوری اسلامی با هدف «زیارت در بام» سرپوشیده می‌شود**  
در این طرح که با هدف پوشش مقدار و قسمتی از صحن جمهوری اسلامی و تبدیل آن به رواق انجام می‌شود، امکان اجرای طرح «زیارت در بام» نیز مورد توجه است و اجرای این طرح در زیربنای حدود ۵هزار مترمربع و در قسمت نیمه جنوبی صحن جمهوری اسلامی در دستور کار قرار گرفته است. هم اکنون این طرح در مرحله مطالعاتی و بررسی‌های کارشناسی قرار دارد و عملیات اجرایی آن از تابستان شروع می‌شود.

■ **پروژه‌های در دست مطالعه و بررسی سازمان**  
پروژه‌هایی هم هستند که در مراحل مطالعاتی و بررسی کارشناسی قرار دارند و تاریخ آغاز و اجرای عملیات عمرانی، ساختمانی، معماری و... بستگی به پایان یافتن مطالعات جامع و بررسی‌های کارشناسی هر پروژه دارد مثل طرح مقاوم‌سازی ابنیه حرم مطهر یا طرح ساماندهی محوطه مفصل شرقی حذفاصل بست نواب صفوی تا بست شیخ طبرسی و طرح جامع مفصل حریم حرم مطهر و دباغ‌ها، بنابراین تاریخ اجرا و پایان هر پروژه با پروژه دیگر متفاوت است. برخی از این پروژه‌ها عبارت‌اند از:  
پروژه **اصلاحات مربوط به صحن پیامبر اعظم(ص):** این پروژه شامل نورپردازی، ایجاد سایه‌بان در بخش‌ها و قسمت‌هایی از این صحن، اصلاح سنگفرش و... است.

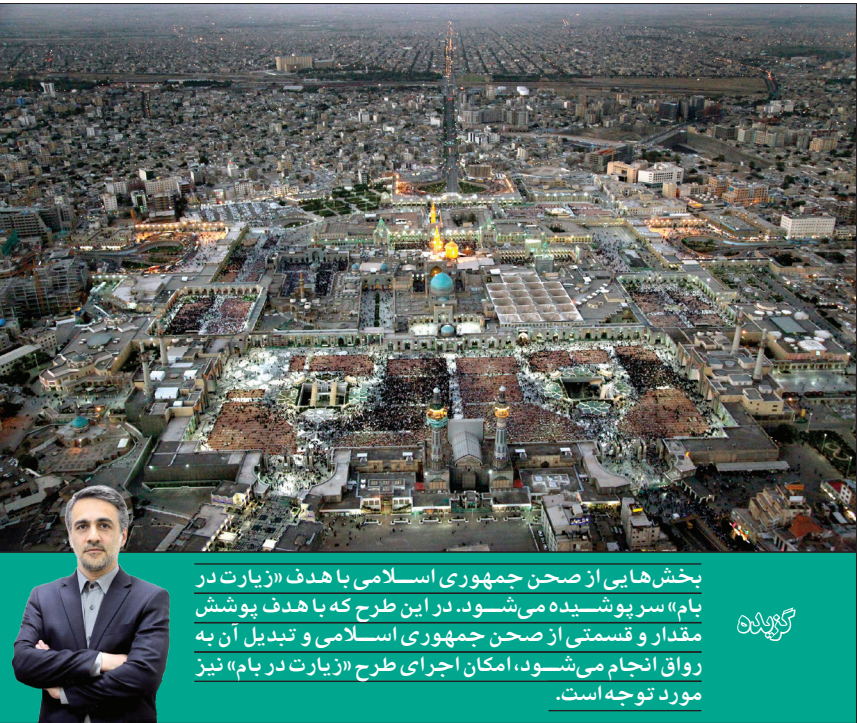
پروژه **بهبسازی صحن آزادی:** این پروژه شامل تقویت کف صحن (با توجه به قدمت حدوداً ۶۰ ساله آن)، اصلاح ایزولاسیون و هماهنگ‌سازی مبلمان آن با معماری سنتی صحن.

**طرح اجرای نمای سنگفرش بست شیخ بهایی:** یکی از طرح‌های مطالعاتی مرتبط با پیرامون و اطراف صحن پیامبر اعظم(ص)، اجرای طرح نمای سنگفرش بست شیخ بهایی است که در دست مطالعه و بررسی قرار دارد.

بررسی کارشناسی قرار دارد. موزه مرکزی و جامع حرم مطهر رضوی در زمینی به مساحت ۱۳هزار مترمربع در جنوب شرقی حرم مطهر ساخته خواهد شد.

■ **اصلاح گیت‌های ورودی پیش از مبادی حرم مطهر**  
در این طرح که به اصطلاح «طرح گیت‌های گام به جلو» نامیده می‌شود، ارتقای زیبایی‌های بصری با تأمین سازه مناسب و تسهیل و تسریع در تردد زائران مورد توجه است که اجرای این طرح در سال۱۴۰۲ به پایان می‌رسد.  
اصلاح و ساماندهی تابلوهای اطلاع‌رسانی و راهنمای زائر هم در کنار این پروژه اجرا خواهد شد.

در این طرح اجرای ۲۶۸ تابلو اطلاع‌رسانی در مجموعه



**بخش‌هایی از صحن جمهوری اسلامی با هدف «زیارت در بام» سرپوشیده می‌شود. در این طرح که با هدف پوشش مقدار و قسمتی از صحن جمهوری اسلامی و تبدیل آن به رواق انجام می‌شود، امکان اجرای طرح «زیارت در بام» نیز مورد توجه است.**

این موضوع پیش‌بینی شده است.

■ **زیرگذر حرم مطهر اصلاح و بهسازی می‌شود**  
در این پروژه قرار است بار ترافیکی محدوده زیرگذر حرم مطهر اصلاح و در ادامه آن تابلوهای اطلاع‌رسانی الکترونیکی در خیابان‌های اطراف حرم مطهر نصب شود تا زائران از وضعیت ترافیکی و تعداد جای پارک خودرو در پارکینگ‌های زیرگذر حرم مطهر مطلع شوند. همچنین برای افزایش کیفیت و تهویه مناسب هوا در فضای زیرگذر و پارکینگ، طرح ساماندهی تهویه هوا و پیش‌بینی تأمین هوای مطبوع در این منطقه در حال اجراست. ضمناً اصلاح برخی از آرایه‌های هنری و معماری و موضوع تأمین روشنایی استاندارد نیز در

**محمدحسین مروج کاشانی** هجدهم اردیبهشت ماه سالروز تشکیل سازمان سابق عمران و توسعه حریم حرم حضرت رضا(ع)

است که هم اکنون در ساختار و تشکیلات سازمانی جدید آستان قدس رضوی و حسب شرح وظایف و فعالیت تعریف شده برای آن، به «سازمان عمران و نگهداری حرم مطهر رضوی» تغییر نام داده است. در گفت‌وگو با معاون طرح و برنامه سازمان عمران و نگهداری حرم مطهر رضوی به بررسی پروژه‌هایی پرداختیم که بناست امسال در ادامه سال‌های متممادی خدمت، توسط این سازمان به انجام برسد. آنچه در ادامه می‌خوانید بخش‌هایی از گفت‌وگوی ما با مهندس «محمود غفاریان عصادست» است. این بخش‌ها ترسیم افقی از آینده جغرافیای حرم مطهر است.

■ **پشت‌بام حرم مطهر حضرت رضا(ع) ساماندهی می‌شود**

پشت‌بام رواق‌ها در اطراف گنبد منور حرم مطهر حضرت رضا(ع) در برخی بخش‌ها منظره مناسبی ندارد. طرح ساماندهی پشت‌بام اطراف گنبد منور حرم مطهر حضرت رضا(ع) با هدف سامان دادن به همین بخش‌ها اجرا می‌شود.  
این طرح با هدف ارتقای حظّ بصری (بهرهمندی بهتر و بیشتر چشمی) و پیش‌بینی مرمت و زیباسازی ابنیه موجود در اطراف گنبد منور حرم مطهر امام رضا(ع) به ویژه برای زیبایی در پخش برنامه‌های تلویزیونی و رسانه‌ای که تصاویری از نمای فوقانی گنبد منور رضوی در این برنامه‌ها پخش می‌شود در دست اجراست.  
در این طرح حدود ۵ هزار مترمربع از فضاهای بام اطراف گنبد منور حرم مطهر با اصلاح تأسیسات مورد نظر در دستور کار قرار دارد و امسال اجرای این طرح به پایان می‌رسد.

طرح نورپردازی جامع اطراف گنبد منور حرم مطهر رضوی هم با هدف ارتقای حظّ بصری (بهرهمندی بهتر و بیشتر چشمی) و افزایش تلالؤ گنبد منور حرم مطهر در ساعات مختلف شبانه‌روز در دست اجراست.

■ **امکان تشرّف زائران به بام حرم مطهر**

با هدف تسهیل و تسریع در تردد زائران به ویژه در ایام مناسبتی و خاص سال و با توجه به حضور انبوه زائران و کمبود فضای مسقف در مجموعه اماکن متبرکه، اجرای پروژه توسعه زیرسطحی محدوده بست شیخ بهایی و مسجد جامع گوهرشاد از سال۱۳۹۳ شمسی یعنی حدود هشت سال پیش آغاز و هم اکنون در دست اجراست و پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال آینده یعنی تا اواخر سال ۱۴۰۳ هزار مترمربع و در این پروژه با زیربنایی حدود ۴۳ هزار مترمربع و در سه طبقه شامل فضاهای زیارتی، فضاهای خدماتی (۱۶۰ چشمه سرویس بهداشتی و ۲۰۰ چشمه محل وضو) و همچنین شامل برخی فضاهای پیش‌بینی شده برای برخی از بهره‌برداری‌هایی است که در طرح‌های آینده مورد استفاده قرار می‌گیرد. یکی از ویژگی‌های این طرح، پیش‌بینی بهره‌مندی زائران از امکان تشرّف به پشت‌بام این طرح برای زیارت است که بدین منظور فضایی حدود ۵ هزار مترمربع برای





# اولاد

ویژه فرهنگ و معارف رضوی  
| سال سوم | ویژه نامه ۶۰۸ |

تکنه‌ها/ آیت‌الله مجتهدی تهرانی


## شب به شب از نفست حساب‌کشی کن

۳

قصه مسافرانی از هند که زائر آستان رضا(ع) شدند

## آقا غم دل ما را دید

۲

مدیر مرکز نسخ خطی این کتابخانه خبر داد

## اهدای هزار و ۳۲۴ نسخه خطی به کتابخانه مرکزی رضوی در یک سال

۴

یادداشت/ طرح انقلاب اسلامی برای زندگی چیست؟

## الگوی سوم زیستن

۳

### گزارش



#### بازخوانی پروژه عظیم مرمت و بازپیرایی صحن انقلاب اسلامی

### بهبسازی تاریخ

پروژه عظیم بهسازی صحن انقلاب اسلامی به همت متخصصان و تیم تلاشگر سازمان عمران و نگهداری حرم مطهر رضوی، سال گذشته در مدتی کوتا‌ه به اتمام رسید. اجرای این پروژه از تیرماه سال۱۴۰۱ آغاز و در اسفند همان سال به بهره‌برداری رسید. این کلان‌پروژه در بخش‌های مختلف و به صورت همزمان در زمان‌بندی از پیش تعیین شده انجام شد.

تعویض سنگفرش صحن انقلاب اسلامی یکی از مهم‌ترین بخش‌های این پروژه است که از مرغوب‌ترین سنگ‌های بومی و ملی تهیه شده است و این صحن تاریخی و خاطره‌ساز با شکل و شمایل‌ی جدید، در اعیاد شعبانیه و عید نوروز میزبان زائران بارگاه منور رضوی در نوروز ۱۴۰۲ بود.

با توجه به قدمت این صحن و همین طور آخرین بازسازی که در دهه ۸۰ شمسی در این صحن صورت گرفته، نیاز بود اصلاحات و مرمت‌هایی در صحن انقلاب صورت بگیرد تا از هر گونه آسیب و تهدید احتمالی که با آن مواجه بود جلوگیری شود.

طبق مطالعاتی که انجام شد در این صحن به سنگی نیاز بود تا ضخامت آن دست‌کم ۴ یا ۵ سانتیمتر باشد و علاوه بر آن با رعایت تنش‌های حرارتی، شرایط محیطی و تردد ماشین‌آلات در آن بتواند طول عمر بیشتری داشته باشد. جدا از بحث کیفی سنگ، با توجه به از بین رفتن ایزولاسیون کف صحن و نشست رطوبت به سقف رواق دارالحجّه(عج) که زیر صحن انقلاب واقع شده، تعویض سنگفرش‌های صحن انقلاب ضروری بود و نیاز به یک مرمت اساسی داشت، بنابراین سه ماهه آخر سال ۱۴۰۰ طرح مطالعاتی سنگفرش صحن انقلاب آغاز و پس از آن طرح و نقشه اجرای ۶هزار و ۸۰۰ متر سنگفرش آماده شد. همچنین ضرورت داشت روی ایوان طلا و پنجره فولاد نیز مرمت‌هایی صورت بگیرد. با جمع‌بندی نهایی از خرداد ماه سال ۱۴۰۱ عملیات اجرایی این پروژه ضمن انجام ایزولاسیون کف صحن آغاز و کار به صورت شبانه‌روزی دنبال شد و بر اساس زمان‌بندی که انجام گرفت پس از ۹ ماه در اسفندماه این پروژه به پایان رسید.

یکی دیگر از زیباسازی‌های چشم‌نواز در صحن انقلاب، بهسازی سقاخانه صحن (سقاخانه اسماعیل طلایی) بود. در طرح بهسازی سقاخانه، ضمن توسعه و افزایش تعداد شیرهای آبخوری به نحوی برنامه‌ریزی شد تا فضای صحن از سقاخانه جدا باشد و نظامات حرکتی و عملکرد صحن و سقاخانه با هم تداخل نداشته باشد. معماری داخلی سقاخانه یک طرح هشت وجهی است که در هر وجه سه شیر آبخوری نصب شده است. با توجه به حجم بالای مراجعه‌زائران برای برداشت آب از سقاخانه، فضای داخلی سقاخانه به گونه‌ای طراحی شد تا ورودی برادران و خواهران تفکیک شده باشد و شیرها نیز برای آشامیدن طراحی خاص و ویژه‌ای داشته باشد. نورپردازی ویژه در داخل سقاخانه، نظام دفع آب و جمع‌آوری لیوان‌های استفاده شده هم از دیگر موضوعاتی بود که به طور خاص و ویژه ساعت‌ها کار کارشناسی انجام گرفت.